

Antopäivä: x.x.2026	Voimaantulopäivä: x.x.2026	Voimassa: toistaiseksi
Säädösperusta: Ilmailulaki (864/2014) 9 ja 170 §		
Määräyksen vastaisen toiminnan seuraamuksista säädetään: Ilmailulaki (864/2014) 175 ja 178 §		
Muutostiedot: Tällä määräyksellä kumotaan Liikenteen turvallisuusviraston 6.7.2011 antama ilmailumääräys OPS M2-9, Liitimet (TRAFI/4841/03.04.00.00/2011).		

LIITIMET

Sisällysluettelo

1	SOVELTAMISALA	2
2	MÄÄRITELMÄT	2
3	TEKNISET MÄÄRÄYKSET	3
3.1	Liitimiä koskevat vaatimukset	3
3.1.1	Vaatimukset 1-paikkaisille liitimille	3
3.1.2	Vaatimukset 2-paikkaisille liitimille	3
3.2	Vaatimukset kilpailu- ja esittelytoiminnassa	3
3.3	Käyttörajoitukset ja huolto-ohjeet	3
3.4	Huolto-, korjaus- ja muutostyöt	4
3.5	Liitimen asiakirjat	4
3.6	Muun kuin jaloilta lähtevän liitimen luettelointi ja merkintä	4
3.7	Suomessa valmistetun liitimen merkinnät ja valmistuskirjanpito	5
4	TOIMINNALLISET MÄÄRÄYKSET	5
4.1	Varustevaatimukset	5
4.2	Lennon valmistelu ja suorittaminen	5
4.3	Muut toiminnalliset vaatimukset	6
5	OHJAAJALTA EDELLYTETTYÄ IKÄÄ, TIETOA, TAITOA JA KOKEMUSTA KOSKEVAT VAATIMUKSET	6
5.1	Ikää koskevat vaatimukset	6
5.2	Tietoa koskevat vaatimukset	6
5.3	Taito ja kokemus, jota edellytetään itsenäiseen lentämiseen	6
5.4	Kokemus, jota edellytetään matkustajan kuljettamiseen	7
5.5	Vaatimukset kaupalliseen lentotoimintaan liitimellä	7
5.6	Tiedollisten ja taidollisten vaatimusten todentaminen	8 ⁷
6	KOULUTUS	8
7	ONNETTOMUUKSISTA JA VAARATILANTEISTA ILMOITTAMINEN	9
8	POIKKEUKSET	9
9	SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET	9

1 SOVELTAMISALA

Tämä määräys koskee sellaisia 2 kohdassa määriteltyjä liitimiä, jotka on EASA-asetuksen¹ liitteessä I suljettu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle ja siten kuuluvat kansallisen sääntelyn piiriin. Tätä määräystä ei sovelleta miehittämättömiin ilma-aluksiin.

2 MÄÄRITELMÄT

Tässä ilmailumääräyksessä tarkoitetaan:

EFTA-valtiolla Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen allekirjoittanutta valtiota;

jaloilta lähtevällä liitimellä liidintä, jonka lentoonlähdöt voidaan aina suorittaa jaloilta. Jaloilta lähteväksi katsotaan myös liidin, jossa on lentoonlähtöä ja laskeutumista helpottavat apupyörät tai sukset, jos ne eivät haittaa lentoonlähtöä jaloilta. Jaloilta lähteväksi katsotaan edelleen myös liidin, jota käyttää liikuntarajoitteinen henkilö ja liitimessä on lentoonlähtöä ja laskeutumista helpottavat apupyörät tai sukset, mikäli liitimellä voidaan ne irrotettuna suorittaa lentoonlähtö jaloilta;

koulutuksella koulutusohjelman mukaisesti annettavaa liidinlajikohtaista oppilaan koulutusta itsenäiseksi lentäjäksi tai muuta koulutusohjelman mukaista koulutusta, kuten koulutusta oppilaalle, jolla jo on oikeus lentää itsenäisesti toisella ohjaustavaltaan yhteneväällä mutta rakenteellisesti erilaisella liidinlajilla, koulutusta matkustajan kuljettamiseen ja uusien lentoonlähdetapojen koulutusta;

koulutustodistuksella kouluttajan antamaa kirjallista todistusta hyväksytysti suoritetusta koulutusohjelman mukaisesta koulutuksesta. Koulutustodistusta vastaavat myös liidinlajin ohjaustapaan sopiva voimassaoleva tai vanhentunut lentäjän lupakirja tai FAI:n (kansainvälinen urheiluilmailujärjestö, *Fédération Aéronautique Internationale*) sääntöjen mukaisesti annettu liidinlentäjän kelpoisuustodistus tai kansallinen liidinlentäjän kelpoisuustodistus;

liitimellä alla olevan ryhmittelyn mukaisia ilma-aluksia ja laitteita, jotka on EASA-asetuksen liitteessä I suljettu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle ja siten kuuluvat kansallisen sääntelyn piiriin:

A-ryhmä: painopistehjatut ultrakevyet lentokoneet sekä moottoroidut varjoliitimet, joiden sakkausnopeus tai pienin vakaa lentonopeus laskuasussa on enintään 35 solmua kalibroitua ilmanopeutta, jotka ovat enintään kaksipaikkaisia ja jotka alittavat EASA-asetuksen liitteen I e) kohdassa tarkoitetut painorajat,

B-ryhmä: liitimet, joiden tyhjämassa yksipaikkaisena on enintään 80 kg tai kaksipaikkaisena 100 kg,

C-ryhmä: muut miehitetyt ilma-alukset, joiden tyhjämassa polttoaine mukaan luetuna on enintään 70 kg;

liidinlajilla ohjausmenetelmiltään ja rakenteeltaan oleellisesti yhteneviä liitimiä;

liitimen päälliköllä ilmailulain 52 §:ssä tarkoitettua ilma-aluksen päällikköä;

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1139, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2018, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direkttiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta (EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1—122)

ohjaajalla henkilöä, joka tosiasiallisesti ohjaa liidintä, vaikkei hän olisikaan ilma-aluksen päällikkö;

tyhjämassalla liitimen tyhjämassaa, kun siihen on asennettu lentämiseen vaadittu kiinteä varustus.

Lennon katsotaan tässä määräyksessä alkavan, kun liidin lähtee liikkeelle lentoonlähtö-tarkoituksessa, ja päättyvän, kun liidin on laskun jälkeen täysin pysähtynyt.

3 TEKNISET MÄÄRÄYKSET

3.1 Liitimiä koskevat vaatimukset

3.1.1 Vaatimukset 1-paikkaisille liitimille

3.1.1.1 Suomessa saa käyttää liidintä, joka on toisessa EU- tai EFTA-valtiossa ilmailukäyttöön hyväksytty. Tyhjämassaltaan alle 120 kg painoisilla liitimillä kuitenkin riittää siiven hyväksyntä.

3.1.1.2 Jos liidin on valmistettu Suomessa, sen on täytettävä jonkin EU- tai EFTA-valtion liitimille asetetut tekniset vaatimukset. Liikenne- ja viestintävirasto myöntää todistuksen näiden vaatimusten täyttymisestä.

3.1.1.3 Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta hyväksyä käytettäväksi myös muita kuin EU- ja EFTA-valtioiden teknisiä vaatimuksia.

3.1.2 Vaatimukset 2-paikkaisille liitimille

3.1.2.1 Suomessa käytettävän, muualla valmistetun liitimen on täytettävä toisen EU- tai EFTA-valtion tai sen alueella toimivan toimivaltaisen organisaation hyväksymät tekniset vaatimukset, ja sillä on oltava tyyppitodistus tai vastaava hyväksyntä. Tyhjämassaltaan alle 120 kg painoisilla liitimillä kuitenkin riittää siiven hyväksyntä.

3.1.2.2 Jos liidin on valmistettu Suomessa, sen on täytettävä jonkin EU- tai EFTA-valtion liitimille asetetut tekniset vaatimukset. Liikenne- ja viestintävirasto myöntää todistuksen näiden vaatimusten täyttymisestä.

3.1.2.3 Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta hyväksyä käytettäväksi myös muita kuin EU- ja EFTA-valtioiden teknisiä vaatimuksia.

3.2 Vaatimukset kilpailu- ja esittelytoiminnassa

Sen lisäksi, mitä 3.1 kohdassa määrätään, Suomessa tapahtuvassa kilpailu-, esittely- tai muussa niihin verrattavassa ilmailutoiminnassa saa käyttää ulkomaisessa omistuksessa olevaa liidintä, jos se täyttää liitimen omistajan kotivaltion liitimiä koskevat määräykset. Tällainen liidin saa olla Suomen alueella enintään kahden kuukauden ajan peräkkäisten 12 kuukauden aikana.

Liidinlajien lupaa edellyttävissä lentokilpailuissa noudatetaan määräyksen OPS M1-2 kohdan 6.3 mukaisia vaatimuksia, vaikka kilpailu olisi samalla yleisötilaisuus.

3.3 Käyttörajoitukset ja huolto-ohjeet

Liitimellä on oltava ohjekirja, josta ilmenevät liitimen käyttörajoitukset ja huolto-ohjeet. Itse rakennetun tai muutetun liitimen rakentajan omassa käytössä tätä ohjekirjaa ei vaadita, jos liidintä ei käytetä koulutustoimintaan.

3.4 Huolto-, korjaus- ja muutostyöt

3.4.1 Liitimen huolto-, korjaus- ja muutostyöt on tehtävä valmistajan antamien tai alalla yleisesti käytettyjen ohjeiden mukaisesti. Työn suorittajalla on oltava toimintaan riittävä koulutus, kokemus, ohjeet, toimitilat ja välineet.

3.4.2 Liitimen omistajan tai käyttäjän on tehtävä tai teetettävä ne huollot, tarkastukset ja muutostyöt, jotka valmistaja määrää tehtäviksi, ja ne toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä kaluston lentokelpoisuudelle.

3.5 Liitimen asiakirjat

Poiketen siitä, mitä ilmailulain 61 §:ssä säädetään, on lentotoimintaan käytettävällä liitimellä oltava seuraavat voimassa olevat asiakirjat:

- a) kohdassa 3.3 tarkoitettu ohjekirja
- b) todistukset ilmailun vakuutusasetuksen² sekä ilmailulain 138 § ja 139 § mukaisista vakuutuksista, jos ne vaaditaan kyseessä olevaan lentotoimintaan
- c) radiolupa, jos liitimeen on asennettu luvanvarainen radiolähetin
- d) liitimen luettelointipäätös, jos kyseinen liidin on luetteloitava.

Asiakirjoja ei tarvitse pitää lennolla mukana, mutta ne on esitettävä pyydettyäessä Liikenne- ja viestintäviraston tarkastettaviksi.

3.6 Muun kuin jaloilta lähtevän liitimen luettelointi ja merkintä

3.6.1 Viranomaisvalvonnan toteuttamiseksi liitimellä, joka ei ole jaloilta lähtevä, on oltava tunnus. Tunnuksen antaa Liikenne- ja viestintävirasto. Liikenne- ja viestintävirasto pitää liidinten tunnuksista luetteloa, josta ilmenee kunkin liitimen tyyppi ja tunnuksen hakija.

3.6.2 Jaloilta lähtevälle liitimelle ei vaadita tunnusta. Tunnusta ei vaadita myöskään yksipaikkaiselle riippuliitimelle tai varjoliitimelle, jonka tyhjämassa on enintään 80 kg ja joka on valmistajan tarkoittamassa käytössä lennettävissä joko pyöriltä tai jaloilta lähtevänä.

3.6.3 Jos liitimellä ei ole vielä hyväksyntää ja hyväksynnän saamiseksi on tarpeen lentää koelentoja, on liitimelle haettava koelentoja varten väliaikaista luettelointia Liikenne- ja viestintävirastolta enintään kolmen vuoden ajaksi kerrallaan.

3.6.4 Tunnus muodostuu liidinyhmää merkitsevästä kirjaimesta A, B tai C ja siihen liitetystä juoksevast numerosta. Jos liitimen kansallisuuden ilmoittamiseksi tarvitaan kansallisuustunnusta (kuten radiokutsussa, radioluvassa tms.), käytetään radiopuhelinliikenteessä ja tarvittavissa asiakirjoissa luettelotunnuksen edessä Suomen kansallisuustunnusta OH. Kansallisuustunnusta ei merkitä liitimeen eikä liidinluetteloon.

3.6.5 Liitimen tunnuksen saamiseksi on Liikenne- ja viestintävirastolle toimitettava:

- a) kopio tyyppitodistuksesta tai vastaavasta hyväksynnästä, jos sellainen vaaditaan, ja siihen liittyvät tekniset tiedot ja
- b) punnitustodistus, jos sitä edellytetään kohdissa 3.6.9 tai 3.6.10.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 785/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista (EUVL L 138, 30.4.2004, s. 1–6)

3.6.6 Liitimen tunnus on merkittävä vasemman siiven alapintaan. Siiven alapintaan merkityn tunnuksen on oltava vähintään 30 cm korkea ja merkinnän yläreunan on oltava siiven etureunaan päin.

3.6.7 Sellaisessa liitimessä, jolla siiven alapintaan merkitseminen ei ole mahdollista, merkintä on tehtävä rungon pohjaan. Tunnukset on sijoitettava rungon alapuolelle siten, että etäisyydet rungon sivuista ovat mahdollisuuksien mukaan yhtä suuret ja kirjainten ja numeroiden lukemissuunta on edestä taakse.

3.6.8 Jos ilma-aluksen pintoihin niiden koosta johtuen ei voida merkitä määräyksen mukaisia tunnuksia, merkinnät voidaan tehdä pienempinä, mutta niiden tulee kuitenkin olla niin suuret kuin käytännössä on mahdollista.

3.6.9 Jos ryhmän B liitimen tyyppitodistuksessa tai muussa hyväksynnässä ei ole tietoa tyhjämassasta, on siitä toimitettava ilma-alusten punnitusoikeuden haltijan antama todistus.

3.6.10 Jos ryhmän C liitimelle annetussa hyväksynnässä ei ole tietoa tyhjämassasta polttoaineineen, on siitä toimitettava ilma-alusten punnitusoikeuden haltijan antama todistus.

3.7 Suomessa valmistetun liitimen merkinnät ja valmistuskirjanpito

Kun liidin tai sen osakokonaisuus valmistetaan Suomessa, valmistajan on merkittävä se valmistenumeroilla, valmistajan tunnistella ja valmistusvuodella. Valmistajan on pidettävä valmistuksesta kirjanpitoa, josta ilmenevät käytetyt piirustukset, valmistuspäivämäärä ja valmistaja.

4 TOIMINNALLISET MÄÄRÄYKSET

4.1 Varustevaatimukset

4.1.1 Jos lennolla on tarkoitus lentää yli 150 m korkeudella maan tai veden pinnasta, liitimessä on oltava korkeusmittari.

4.1.2 Jaloilta lähtevillä ryhmän B liitimillä on oltava pelastusvarjo lennoilla, jotka lennetään yli 50 m korkeudella maan tai veden pinnasta. Jos ryhmän A tai B liidintä käytetään kaupalliseen matkustajan kuljetukseen, siinä on oltava koko liitimen kantava pelastusvarjo.

4.1.3 Liitimellä lennettäessä on ohjaajan ja matkustajan käytettävä rakenteeltaan sopivaa suojakypärää, ellei liitimessä ole suojattua ohjaamoja turvavöineen.

4.2 Lennon valmistelu ja suorittaminen

4.2.1 Poiketen siitä, mitä ilmailulain 57 §:n 1, 2 ja 3 momentissa säädetään:

- a) liitimellä lennettäessä ohjaajan on noudatettava liitimen ohjekirjassa annettuja ohjeita ja rajoituksia;
- b) liitimen päällikkö ei saa aloittaa lentoa ennen kuin hän on varmistunut siitä, että:
 - i. liidin on tarkastettu ja huollettu valmistajan antamien ohjeiden mukaisesti tai muutoin asianmukaisesti,
 - ii. suunniteltu lento voidaan suorittaa turvallisesti ottaen huomioon suoritusarvot, vallitsevat sääolosuhteet ja muut asiaan vaikuttavat seikat, ja
 - iii. liitimessä ja siinä olevilla henkilöillä on vaadittu ja tarpeellinen varustus.

4.2.2 Vain näkölentosääntöjen (VFR) mukaiset lennot päivällä on sallittu.

4.3 Muut toiminnalliset vaatimukset

4.3.1 Lentotoimintaan liitimillä ilmailulain 2 §:n 25 kohdassa määritellyillä lentopaikoilla tai niiden lähialueilla on saatava lentopaikan päällikön tai hänen edustajansa lupa. Jos lentotoiminnan laatu tai laajuus muuttuu alkuperäisestä luvasta, on toiminnasta sovittava erikseen ennen sen aloittamista.

4.3.2 Ohjaajan on perehdyttävä jokaisen uuden liidintyyppin käyttörajoituksiin ja huolto-ohjeisiin.

4.3.3 Koelentotoimintaan käytettävässä liitimessä olevalla henkilöllä, joka ei toimi ohjaajana, on oltava tehtävä liitimessä sekä voimassa oleva tai vanhentunut lentäjän lupakirja tai liitimen ohjaajan koulutustodistus.

5 OHJAAJALTA EDELLYTETTYÄ IKÄÄ, TIETOA, TAITOA JA KOKEMUSTA KOSKEVAT VAATIMUKSET

5.1 Ikää koskevat vaatimukset

Liitimen päällikön on oltava vähintään 15-vuotias. Jos hän on alle 18-vuotias, hänellä on oltava liidinentoimintaan huoltajan kirjallinen lupa.

Matkustajaa kuljettavan liitimen ohjaajan on oltava vähintään 18-vuotias.

5.2 Tietoa koskevat vaatimukset

Liitimen ohjaajan on oltava perehtynyt liidintoimintaa koskeviin säädöksiin ja määräyksiin, mukaan lukien lentosäännöt.

5.3 Taito ja kokemus, jota edellytetään itsenäiseen lentämiseen

5.3.1 Ryhmän A painopisteohjatun ultrakevyen lentokoneen itsenäisen lento-oikeuden hankkimiseksi ohjaajan on oltava suorittanut koulutuksessa vähintään 60 lentoa ryhmän A painopisteohjatulla ultrakevyellä lentokoneella, joista vähintään 30 lentoa kouluttajan kanssa ja vähintään 5 lentoa yksin kouluttajan valvonnassa.

5.3.2 Ryhmän A moottoroidun varjoliitimen itsenäisen lento-oikeuden hankkimiseksi ohjaajan on oltava suorittanut koulutuksessa vähintään 40 lentoa ryhmän A moottoroidulla varjoliitimellä, joista vähintään 30 lentoa kouluttajan kanssa ja vähintään 5 lentoa yksin kouluttajan valvonnassa.

5.3.3 Ryhmän A painopisteohjatun ultrakevyen lentokoneen tai varjoliitimen itsenäisen lento-oikeuden hankkimiseksi ohjaajalle, joka täyttää itsenäisen lentämisen edellytykset ryhmän B tai C liitimellä käyttäen vastaavaa ohjaustapaa, riittäväksi katsotaan vähintään 20 lennon koulutus kyseisen ohjaustavan ryhmän A ultrakevyellä lentokoneella tai varjoliitimellä.

5.3.4 Ryhmän B tai C liitimen itsenäisen lento-oikeuden hankkimiseksi ohjaajan on oltava suorittanut koulutuksessa vähintään 40 lentoa ryhmän B tai C liitimellä. Ryhmän B tai C liitimen itsenäisen lento-oikeuden hankkimiseksi ohjaajalle, joka täyttää itsenäisen lentämisen edellytykset ryhmän A liitimellä käyttäen vastaavaa ohjaustapaa, riittäväksi katsotaan vähintään 20 lennon koulutus kyseisen ohjaustavan ryhmän B tai C liitimellä.

5.3.5 Kouluttajan on kuitattava antamansa koulutus oppilaan lentopäiväkirjaan.

5.3.6 Liitimen lentoonlähtötapoja ovat:

- a) rinnelähtö,

- b) auto-, vintturi- tai vastaava hinaus,
- c) lentohinaus tai
- d) lentoonlähtö oman moottorin voimalla.

Rinnelähtöä lukuun ottamatta kunkin lentoonlähtötavan käyttäminen edellyttää 7 lentoonlähdön koulutusta kyseisellä tavalla. Jos ohjaaja täyttää itsenäisen lentämisen edellytykset ryhmän A liitimellä, häneltä ei edellytetä lentoonlähtötapakoulutusta lentoonlähtöihin oman moottorin voimalla ryhmän B tai C liitimellä.

5.3.7 Jos oppilas ei saa hyvitystä aiemmasta liidinlentokokemuksesta, koulutuksen on jakauduttava vähintään 7 lentopäivän ajalle.

5.3.8 Ryhmään B tai C kuuluvan kolmen akselin suhteen aerodynaamisesti ohjattavan liitimen ohjaajana voi toimia voimassaolevan tai vanhentuneen purje-, moottoripurje- tai ultrakevytlentäjän lupakirjan tai lentokoneen luokkakelpuutuksen haltija lentoonlähtötapaoikeuksiensa puitteissa.

5.3.9 Muiden kuin kohdassa 5.3.8 tarkoitettujen ryhmän C liitimien ohjaajana voi toimia myös henkilö, jolla on voimassaoleva tai vanhentunut lentäjän lupakirja tai jolla on liitimen ohjaajan koulutustodistus.

5.3.10 Jaloilta lähtevän moottoroimattoman liitimen ohjaajalta ei yksinlennoilla edellytetä koulutusta, jos lentoonlähtö tapahtuu ilman ulkopuolista apua ja lennetään:

- a) alle 150 metrin korkeudella maan tai veden pinnasta, ja
- b) kauempana kuin 10 km etäisyydellä ilmailulain 2 §:ssä ja 75 §:ssä tarkoitetusta lentoasemasta, lentopaikasta tai kevytlentopaikasta, ja
- c) G-ilmatilassa.

5.4 Vaatimukset matkustajan kuljettamiseen liitimellä

5.4.1 Ohjaajalla on oltava asianomaisen ryhmän liitimellä ja ohjaustavalla vähintään 35 lentotunnin kokonaislentokokemus, josta vähintään 15 tuntia yksinlentoina.

5.4.2 Ohjaajan on oltava lentänyt vähintään viisi lentoa liitimen ohjaajan paikalta kouluttajan kanssa.

5.4.3 Ohjaajalla on oltava viimeaikaista lentokokemusta kyseisellä ohjaustavalla vähintään 10 lentoa viimeksi kuluneiden kuuden kuukauden aikana.

~~5.4.4 Matkustajan kuljetusta varten liitimen ohjaajalla on oltava LAPL-lupakirjaan vaadittava lääketieteellinen kelpoisuustodistus, siten kuin lentomiehistöasetuksen 3 liitteessä IV (Osa MED) säädetään, tai hänen on osoitettava lääkärintodistuksella täyttävänsä ajokorttilain (386/2011) 18 §:ssä säädetyt ryhmän 2 ajokorttilupaa koskevat terveysvaatimukset.~~

5.5 Vaatimukset kaupalliseen lentotoimintaan liitimellä

5.5.1 Ohjaajalla on oltava asianomaisen ryhmän liitimellä ja ohjaustavalla vähintään 100 lentotunnin tai 200 lentoonlähdön kokonaislentokokemus. Ohjaajalla on oltava viimeaikaista lentokokemusta liitimen päällikkönä kyseisellä ohjaustavalla vähintään 10 lentoa viimeksi kuluneiden kuuden kuukauden aikana.

5.5.2 Jos kaupallisessa lentotoiminnassa liitimellä kuljetetaan matkustajaa, myös kaikkien kohdan 5.4 vaatimusten on täyttyvä.

5.5.3 Kaupallista matkustajan kuljetusta varten liitimen ohjaajalla on oltava luokan 2 lääketieteellinen kelpoisuustodistus, siten kuin lentomiehistöasetuksen liitteessä IV (Osa MED) säädetään, ja hänellä on oltava todistus hyväksytystä ensiapukoulutuksesta.

5.6 Tiedollisten ja taidollisten vaatimusten todentaminen

5.6.1 Ohjaajan on koulutuksensa todentamiseksi säilytettävä saamansa koulutustodistukset.

5.6.2 Ohjaajan on lentokokemuksensa todentamiseksi pidettävä henkilökohtaista lentopäiväkirjaa, josta ilmenevät ainakin: päivämäärä, lentojen määrä ja kesto, lähtöpaikka, liidinlaji, lentoonlähötapa, lennon tarkoitus, liitimen tunnus tai tyyppi ja tarvittavat kouluttajan kuittaukset.

5.6.3 Ohjaajan on pidettävä lennolla mukana kuvallinen henkilöllisyystodistus ja pyydetäessä esitettävä se Liikenne- ja viestintävirastolle. Koulutustodistuksia ja lentopäiväkirjaa ei tarvitse pitää lennolla mukana, mutta ne on pyydetäessä esitettävä Liikenne- ja viestintäviraston tarkastettaviksi.

6 KOULUTUS

6.1 Koulutus liitimellä ei edellytä liikenteen palveluista annetun lain 135 §:ssä tarkoitettua Liikenne- ja viestintäviraston myöntämää koulutuslupaa.

6.2 Valvonnan toteuttamiseksi on koulutuksen aloittamisesta ja sen muutoksista tehtävä koulutusilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle viimeistään 14 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai muutosta. Koulutusilmoituksessa on oltava vähintään seuraavat tiedot:

- a) kouluttavan organisaation tai yksittäisen kouluttajan nimi, kotipaikka ja osoite
- b) koulutusta antava(t) henkilö(t), näiden osoite- ja pätevyystiedot sekä kirjallinen suostumus tehtäväänsä
- c) koulutuspaikka tai -paikat, joilla koulutus pääasiassa tapahtuu
- d) koulutuksessa käytettävä lentokalusto (liidinryhmä, ohjaustapa, liidinlaji)
- e) käytettävät koulutusohjelmat, joissa on määriteltävä teoria- ja lentokoulutuksen yksityiskohtainen oppitunti- ja lentokohtainen sisältö sekä mitä tieto-, taito- ja kokemusvaatimuksia edellytetään, jotta koulutus katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, ja
- f) selvitys siitä, miten koulutuksen vakuutusturva on järjestetty.

6.3 Koulutuksesta vastaavan henkilön on annettava liitimen ohjaajalle koulutustodistus hyväksytysti suoritettun koulutuksen jälkeen. Koulutustodistus on annettava kaikesta annetusta koulutuksesta ja siitä on käytävä ilmi seuraavat asiat:

- a) koulutusilmoituksen antaneen organisaation tai yksittäisen kouluttajan nimi
- b) koulutettavan nimi ja syntymäaika
- c) käytetty koulutusohjelma
- d) koulutuksen aloitus- ja päättymispäivämäärät, ja
- e) koulutuksen antaneen henkilön allekirjoitus, nimenselvennys ja päivämäärä.

Valvonnan toteuttamiseksi koulutuksen antaneen henkilön on toimitettava koulutustodistuksen jäljennös Liikenne- ja viestintävirastolle 30 vuorokauden kuluessa todistuksen antamisesta.

6.4 Lentokoulutusta 1-paikkaisella liitimellä voi antaa henkilö, joka on vähintään 18-vuotias, jolla on ollut koulutuksessa käytettävän liidinryhmän ja ohjaustavan itsenäiseen lentämiseen vaadittava oikeus yli kaksi vuotta ja jolla on vähintään 50 tuntia lentokokemusta koulutuksessa käytettävällä liidinryhmällä ja ohjaustavalla.

6.5 Lentokoulutusta 2-paikkaisella liitimellä voi antaa henkilö, joka täyttää edellä olevat vaatimukset, jolla on oikeus kuljettaa matkustajaa ja jolla on lentokokemusta ohjaajana koulutuksessa käytettävällä liidinryhmällä ja ohjaustavalla vähintään 100 tuntia, joista vähintään 70 lentotuntia liitimen päällikkönä. ~~Lisäksi kouluttajalla on oltava LAPL-lupakirjaan vaadittava lääketieteellinen kelpoisuustodistus, siten kuin lentomiehistöasetuksen liitteessä IV (Osa MED) säädetään, tai hänen on osoitettava lääkärintodistuksella täyttävänsä ajokorttilain 18 §:ssä säädetty ryhmän 2 ajokorttilupaa koskevat terveysvaatimukset.~~

6.6 Kouluttajan on merkittävä antamansa koulutus oppilaan lentopäiväkirjaan. Merkinnästä on käytävä ilmi koulutuksen aihe, käytetty koulutusohjelma, päivämäärä ja kouluttajan nimi.

7 ONNETTOMUUKSISTA JA VAARATILANTEISTA ILMOITTAMINEN

Liidinlentotoiminnassa tapahtuneesta onnettomuudesta ja vakavasta vaaratilanteesta ilmoitetaan EU:n poikkeama-asetuksen³ sekä ilmailuohjeen GEN T1-4 mukaisesti.

8 POIKKEUKSET

Liikenne- ja viestintävirasto voi hakemuksesta myöntää poikkeuksia tämän määräyksen vaatimuksista, mikäli virasto katsoo, että poikkeukset ovat perusteltuja ja määräyksen tarkoitusta vastaava turvallisuustaso saavutetaan hakijan esittämällä tavalla.

9 SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET

Kohtien 3.6.6 - 3.6.8 mukaiset liitimen tunnuksen merkintää koskevat vaatimukset on täytettävä **xx.xx.2026** alkaen [3 kk määräyksen voimaantulosta].

~~Kohtien 5.4.4, 5.5.3 ja 6.5 mukaiset terveydentilaa koskevat vaatimukset ja kohdan 5.5.3 mukainen ensiapukoulutusta koskeva vaatimus on täytettävä xx.xx.2026 alkaen [6 kk määräyksen voimaantulosta].~~

Kohdan 5.5.3 mukainen vaatimus luokan 2 lääketieteellisestä kelpoisuustodistuksesta on täytettävä xx.xx.2026 alkaen [6 kk määräyksen voimaantulosta].

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 376/2014, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, poikkeamien ilmoittamisesta, analysoinnista ja seurannasta siviili-ilmailun alalla, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 996/2010 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY, komission asetusten (EY) N:o 1321/2007 ja (EY) N:o 1330/2007 kumoamisesta (EUVL L 122, 24.4.2014, s. 18–43)